

L I T E R A T U R A

Josef Fiala a kol : *Živnostenské právo*
Při realizaci podnikatelské činnosti vzniká celá řada právních vztahů, které svoji podstatou patří do různých právních odvětví. Dosavadní a stále přetrvávající, převážně analytický charakter výuky právnických disciplín vedl autory k vytvoření učební pomůcky, jež překonává ne zcela funkční rozdělení jednotlivých aspektů živnostenského podnikání do příslušných právních odvětví. Zpracovaná učební pomůcka má mezioborový charakter a jejím posláním je vytvoření vstupních podmínek pro soustředěné studium právních aspektů živnostenského podnikání.

Učební pomůcka vychází z právního stavu ke konci roku 1993. Přestože základní právní předpisy, které jsou v ní citovány, jsou účinné většinou od roku 1992, předpokládají se jejich další novelizace. Jako nejaktuálnější se jeví novela živnostenského zákona, jež má využít dosavadní zkušenosti s úpravou podmínek pro živnostenské podnikání. S ohledem na stav legislativních prací se autoři soustředili na stav de lege lata.

Dalibor Jílek, Vladimír Týč : *Základy práva Evropského společenství*

Předkládaná učebnice je určena nejen posluchačům právní fakulty Masarykovy univerzity v Brně, ale i dalším zájemcům o problematiku Evropských společen-

ství a jejich práva. Učebnice pokrývá látku stejnojmenného předmětu přednášeného od roku 1992 na brněnské právnické fakultě. Je prvním pokusem o původní českou učebnici v tomto oboru. Při výkladu se snaží brát v úvahu způsob právního myšlení českého studenta nebo absolventa práv a zajistit tak co největší srozumitelnost tohoto velmi specifického a pro nás zcela nového oboru.

Publikace je rozdělena do šesti částí. V první čtenář nalezne pojednání o vzniku, vývoji a povaze Evropských společenství (Zrození Evropských společenství, Právní povaha Evropských společenství, Právní postavení Evropských společenství). Druhá část je věnována organizační struktuře Evropských společenství (Evropský parlament, Rada, Komise, Soudní dvůr, Dvůr auditorů, atd.). Právnímu systému Společenství je věnována třetí část učebnice (Pojem práva Evropských společenství, Akty členských států, Akty orgánů Společenství, Akty smíšené povahy, Obecné zásady právní). Ve čtvrté části autoři věnují pozornost aplikaci práva Společenství (Základní zásady aplikace Společenství, Aplikace práva Společenství jeho orgány, Řízení před Soudním dvorem a Soudem první instance). Předposlední část je zaměřena na přehled tzv. materiálního práva Společenství (Základy Společenství. Jednotný vnitřní trh, Společná politika Společenství). Na závěr autoři se věnují vztahu České republiky k Evropským společen-

stvím.

Učebnice zachycuje stav k 1. listopadu 1993, kdy vstoupila v platnost Smlouva o Evropské unii (tzv. Maastrichtská smlouva).

Michal Lamparter : *Vztah církve a státu*

Publikace obsahuje výklad vývoje vztahu státu a církve od starověku téměř do tohoto století. Autor si všímá nejdůležitějších právních dokumentů, charakterizuje významné osobnosti. Analyzuje zásadní události.

Michal Lamparter : *Ústava, územní samospráva a místní politika*

Autor v předložené publikaci postupně rozebírá metody, subjekty a funkce, místní politiky. Další části charakterizují názvy jednotlivých kapitol: Politická činnost v místní politice, Politické rozhodnutí v místní politice, Politická filozofie místní politiky, Demokracie a místní politika, Církev a místní politika, místní politika a volby, Místní politika a samospráva, Místní politika a místní správa, Místní politika a regionální politika atd.

Kolektiv aut. : *Ekologická újma a právní odpovědnost*

Publikace obsahuje příspěvky přednesené na společném zasedání kateder životního prostředí pražské a brněnské právnické fakulty: Ekologicko-právní odpovědnost (Milan Damohorský), Ochrana životního prostředí a trestněprávní odpovědnost (Jana Dudová), Odpovědnost za způsobenou ekologickou újmu (Iлона Jančářová), Mezinárodní konvence o odpovědnosti za škodu na životním prostředí (Eva Kružáková), Ekologická újma - nový institut čs. práva (Milan Pekárek), Poznámky k systému prevence

a odpovědnosti v právu životního prostředí (Ivana Průchová).

Ivo Telec : *Patentová zástupci*

Smyslem této publikace je upozornit širokou veřejnost na obsah a podmínky výkonu tohoto nezávislého povolání, které se ve vyspělém světě těší dlouhé tradici i značné prestiže. Ve složitých obchodních vztazích, v širokém okruhu neustále se rozvíjejícího průmyslového vlastnictví a jednotlivých práv k jeho nehmotným předmětům, má odborná pomoc poskytovaná kvalifikovaným a zkušeným odborníkem své nezastupitelné místo. Cílem této publikace je proto přiblížit renesanci tohoto povolání a základních právních vztahů s ním spojených. Kriticky je ale poukázáno i na některá právní úskalí s tím spojená.

Petr Průcha : *Právní úprava přestupků*

Publikace podává kompletní přehled o problematice právní úpravy přestupků. Těžiště současné právní úpravy přestupků spočívá v zákoně ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, s pozdějšími novelizacemi, a to ve znění zákona ČNR č. 337/1992 Sb., zákona ČNR č. 344/1992 Sb., zákona ČNR č. 359/1992 Sb. a zákona č. 67/1993 Sb., přičemž poslední z uvedených novel nabyla účinnosti dnem 1. března 1993.

Marie Marečková : *Život a dílo prof. JUDr. Františka Čády*

Publikace přináší životopis jednoho z předních českých právních historiků, specializujících se na obor středoevropských, českých a československých dějin státu a práva. Autorka podrobně čtenáře seznamuje s jednotlivými etapami jeho života, rozebírá základní díla prof. Čády.

Monika Novotná : *Život a dílo prof. JUDr. Bohuslava Ečera*

Život a dílo prof. JUDr. Bohuslava Ečera doposud nebyl komplexně zpracován. Jednalo se nejen o předního znalce mezinárodního práva, ale zejména významného diplomata, aktivního bojovníka proti fašismu účastníka Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku.

Monika Chutná, Monika Novotná : *Život a dílo prof. JUDr. Michala Arturoviče Zimmermanna*

Publikace připomíná život a dílo významného profesora mezinárodního práva Michala Arturoviče Zimmermanna, který na brněnské právnické fakultě působil mezi světovými válkami a předčasně zemřel v roce 1935.

Monika Novotná : *Život a dílo prof. JUDr. Bohumila Kučery*

Účelem této publikace je seznámit čtenáře s osobností prof. JUDr. B. Kučery, který patřil mezi významné osobnosti právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v oboru mezinárodního práva. Žil v letech 1894 - 1980, jeho aktivní činnost však skončila v roce 1948 rozhodnutím akčního výboru.

Marta Kadlecová : *Život a dílo prof. JUDr. Rudolfa Raušera*

Jedním z významných profesorů, kteří prošli brněnskou právnickou fakultou v roce 1939 byl prof. R. Rauscher. Významný odborník přes české a slovenské dějiny státu a práva. Životopisná publikace o tomto významném vědci obsahuje všechny důležité údaje o jeho životě a podrobnou bibliografii.

Zdeněk Koudelka : *Život a dílo Jaroslava Krejčího*

Jednou z nejrozporuplnějších postav pedagogického sboru brněnské právnické fakulty byl prof. Jaroslav Krejčí. Na jedné straně významný odborník zejména v oblasti ústavního práva, na straně druhé předseda protektorátní vlády po válce odsouzený jako zrádce a kolaborant.

Michaela Židlická : *Rímské právo a jeho vliv na formování kontinentálního právního systému*

Publikace pojednávající o vlivu římského práva na formování kontinentálního právního systému je rozdělena do tří částí: Římské právo a jeho vliv na formování kontinentálního právního systému, Osud římského práva po zániku Západořímské říše a Římskoprávní školy. Jedná se o doplňující učební pomůcku pro povinně volitelný předmět dějiny soukromého práva.

Karolína Adamová : *Život a dílo prof. JUDr. Zdeňky Pešky*

Publikace pojednává o životě a díle jednoho z nejvýznamnějších odborníků z oboru ústavního práva, který dokázal výtečně zkloubit ve své práci filozofické aspekty s exaktním právnickým myšlením. Jeho studie věnované závažným ústavněprávním otázkám se vyznačovaly jasnou koncepcí, logičností, precizním právnickým vyjadřováním a dokonalou znalostí ústavněprávních předpisů.

Vladimír Kindl : *Život a dílo prof. JUDr. Vratislava Buška*

Jen málokterému z učitelů práv se podařilo, aby se během necelých dvaceti let stal profesorem na třech, tj. všech právnických fakultách, na nichž se svého času poskytovalo právnické vzdělání v Československé republice. Rovněž to, že dosáhl řádné profesury hned ve dvou ohlavitelných

vyučovacích oborech, není ničím zcela běžným. Ohojí tvoří součást nevšední životní i profesionální dráhy Vratislava Buška.

Marie Marečková : *K postavení Moravy v rámci českého státu*

Problematika dějin Moravy a jejího postavení v rámci českého státu nabývá v současné době na aktuálnosti v souvislosti s řešením správního uspořádání České republiky. I když opět převažují centralizační a nacionální tendence, snahy o obnovu zemského uspořádání a tedy o vyjádření státoprávního postavení Moravy zůstávají živým politickým programem, opírajícím se zejména o historické argumenty. Na jejich nastínění se zaměřuje předložená publikace doc. Marečkové.

Renata Veselá : *Vývoj rodinného práva do roku 1938*

Exkurz do vývoje rodinného práva nám předkládá dr. Renata Veselá. Sleduje v něm nejdůležitější etapy vývoje tohoto odvětví od nejstarších dob. Zdůrazňuje nejdůležitější právní památky, upozorňuje na příslušnou právní úpravu v jednotlivých etapách jeho vývoje.

Naděžda Rozehnalová : *Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku*

Práce je věnována především institutu mezinárodní kupní smlouvy. Pokud jde o vlastní strukturu práce, považovala autorka nejprve za nutné vyřešit otázku „práva aplikovaného na mezinárodní kupní smlouvu“. Od ní se totiž nutně odvíjí celé právní uvažování stran či hodnocení soudu. V další části se autorka věnuje prekonsensuální fázi, tj. procesu realizovanému před vznikem smlouvy a dokumentům, se kterými se v této fázi setkáváme. Těžištěm celé práce je ovšem část čtvrtá, kde se autorka věnuje

rozboru Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.

Stanislava Bauerová, Karel Schelle : *Bibliografie právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně za rok 1992*

V návaznosti na bibliografie z let 1990 a 1991 byla předložena právnické veřejnosti bibliografie i za rok 1992, která obsahuje kompletní vědeckou produkci učitelů právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Publikace je rozdělena podle kateder.

Jiří Blažek : *Základy ekonomie*

Autor při psaní předložené učebnice si, jak vyplývá z úvodu, nekladl za cíl postihnout vyčerpávajícím způsobem vše, co by měl student vysoké školy znát z ekonomie. Knížka chce být pouze jakýmsi průvodcem základů ekonomie. Poskytnout podstatné informace z makroekonomické teorie, seznámit se s základními pojmy a kategoriemi, orientovat se v dostupné literatuře. Obsah učebnice charakterizují názvy jednotlivých kapitol: Jak správně uvažovat aneb léčky ekonomického myšlení, Stručný přehled dějin ekonomického myšlení, Metody ekonomie, Teorie tržní ekonomiky, Trh výroby a služeb, Trh primárních výrobních faktorů, Finanční trh, Makroekonomické veličiny, Ekonomická rovnováha, Ekonomický růst, Stát v moderní ekonomice.

Ilona Schelleová : *Občanské právo procesní II.*

Druhý díl učebnice občanského práva procesního obsahuje soubor procesněprávních předpisů: občanský soudní řád, zákon o konkursu a vyrovnání, vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání, zákon o znalcích a tlumočnících, vyhláška ministerstva spravedlnosti k provedení zákona o znalcích

a tlumočnících, zákon o mezinárodním právu soukromém, zákon o rozhodčím řízení v mezinárodním obchodním styku a o výkonu rozhodčích nálezů, zákon o kárné odpovědnosti soudců, zákon České národní rady o některých opatřeních v soudnictví, o volbách přísedících, jejich zproštění a odvolání z funkce a o státní správě soudů České republiky, zákon České národní rady o soudních poplatcích a poplatku za výpis z rejstříku trestů, nařízení vlády o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postížitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), nařízení vlády Československé socialistické republiky, kterým se provádí zákoník práce (výtab) a vyhláška ministerstva spravedlnosti České republiky o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy.

Iva Šmídová : *Život a dílo prof. JU-Dr. Karla Engliše*

Publikace obsahuje životopis a bibliografii jedné z nejpozoruhodnějších osobností brněnské právnické fakulty, prvního rektora Masarykovy univerzity, děkana právnické fakulty a ministra financí ve vládách první republiky.

Ota Weinberger : *Základy právní logiky*

Učebnice, kterou autor předložil studijním práv a jiným zájemcům o právní logiku, je dalekosáhlé přepracované a doplněné text 4. vydání jeho knihy "Logika", která ač vytištěná, se nedostala do prodeje. Změny a doplňky se týkají zejména logických systémů praktického myšlení a aplikace logiky v právní teorii a juristické metodologii. Autor zde uplatnil výsledky své práce z oblasti logiky norem a teorie práva, které vedly k vytvoření specifické právní filozofie, kterou

lze označit jako normativní institutionalismus.

Petr Průcha, Soňa Skulová, Petr Havlan : *Základy správního práva a veřejné správy (zvláštní část) 1. díl.*

Materie správního práva je z rozhodující části představovaná oblastí hmotně právní úpravy jednotlivých úseků veřejné správy, označovanou zpravidla jako zvláštní část správního práva. K ní se také vztahuje tato učební pomůcka, která svým obsahem a zaměřením navazuje na dřívější výklad obecných otázek a institutů správního práva a veřejné správy. Jako studijní pramen je tato učební pomůcka především určena studentům právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. S ohledem na potřebu zachytit ve výkladě aktuální stav právní úpravy předmětných úseků veřejné správy přistoupil autorský kolektiv této učební pomůcky, při vědomí připravovaných změn v právní úpravě, v této fázi ke zpracování jen těch úseků, kde by v bezprostředně nejbližším období nemělo dojít ke zcela zásadním změnám právní úpravy.

Normativität und Realität des Rechts (Intensiver Lehrgang im Rahmen von TEMPUS in Brno vom 15. - 22. März 1992) :

Sborník obsahuje německou verzi příspěvků přednesených v rámci semináře pořádaného katedrou právní teorie v rámci spolupráce TEMPUS - John Blad: Strafrecht ein gefährliches Instrument der sozialen Integration, Jaap von der Hulst: Das Mulder-Gesetz: ein neuer Weg im Verkehrsrecht, Jelte Hielkema: Das Beweissrecht im niederländischen Strafrecht: einen Übersicht, Vladimír Kratochvíl: Gegenwartiger Zustand und Perspektiven der Strafrechtsreform in der CSFR (ausgewählte Probleme), Ralf Hobmann: Der materielle Begriff der strafbaren Handlung, Leo van

der Wees: Rechtsinformatik – Expertensysteme – JURICAS, Theo van Dijk: Mögliche Perspektiven des Zugangs zur Drogenproblematik und die niederländische Drogenpolitik, Lothar Kuntz: Zur Bedeutung der Beschaffungskriminalität im Rahmen der Drogendelinquenz, Lolande uit Beijerse – René van Swaanningen: Policy-Relevance and Structural Shortcomings of Control Theory, Josef Zapletal: Kriminologische Forschungen am Institut für Kriminologie und Sozialprävention in Prag zu Beginn der neunziger Jahre, Helena Válková: Bemerkungen zur Entwicklung der registrierten Kriminalität sowie zu der in der CSFR am Anfang der 90er Jahre angewandten Strafpolitik, G. A. von der Wal: Formale und materiale Demokratie, Pavel Hungr: Demokratie, bürgerliche Gesellschaft und der Rechtsstaat, Gerlinda Smaus: Die Ideengeschichte und ihre Relevanz für das Gefängniswesen, Ren0 van Swaanningen – Jolande uit Beijerse: Alternative Sanctions and their Potential for Penal Reform, Stanislav Hájek: Gegenwärtige Probleme und die Reform des tschechoslowakischen Gefängniswesens.

Historie a současnost veřejné správy (Sborník příspěvků z vědecké konference):

Dne 27. května 1993 se na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně uskutečnila konference pořádaná katedrami dějin státu a práva a správního práva, správní vědy a finančního práva na aktuální téma Historie a současnost veřejné správy. Úkolem konference bylo upozornit nejen na současné problémy v této oblasti, ale ukázat i tradice v českých zemích. Vědecká konference měla tedy dvě části: první historickoprávní, v níž referující se zabývali jednotlivými etapami vývoje veřejné správy na našem území, v druhé části potom diskutující účastníci zaměřili pozornost na nejaktuálnější současné problémy a vystoupili s názory na jejich ře-

šení. Stejným způsobem je rozdělen i z konference připravený sborník. První část tedy obsahuje příspěvky historickoprávní – Bronislav Chocholáč: Pozemkové knihy – neprávem opomíjený historický pramen, Marie Marečková: K typologizaci středoevropských měst – Samospráva východoslovenských svobodných královských měst v 17. století, Tomáš Knoz: K pravomoci vrchnostenské správy a poddanské samosprávy v českých zemích před Bílou horou, Karel Schelle: Přehled vývoje organizace veřejné správy na našem území, Ladislav Vojáček: Zrušení národních výborů v českých zemích v letech 1918 – 1920, Ladislav Soukup: K organizaci národních výborů v Praze v letech 1945 – 1948, Eduard Kačík: Policia a jej pojem vo vývoji štátu a práva, Lydia Zemanďlová: Právne aspekty konštituovania bezpečnostnej správy na Slovensku a v českých krajinách v rokoch 1945 – 1948, Ilona Schelleová – Karel Schelle: Z historie správního soudnictví.

Druhá část sborníku je věnována příspěvkům zaměřeným na současnou problematiku veřejné správy: Jan Vašečka: Kontinuita a diskontinuita etických zásad v právu, Eduard Vlček: Veřejná správa a její vědecký výzkum a pedagogické využití, Petr Průcha: Územní členění a správní struktura, Jan Filip: K ústavní koncepci místní samosprávy v České republice, Jiří Grospič: K některým problémům demokratické transformace veřejné správy v České republice, Miloš Matula: Reforma územní správy a územně správní uspořádání, Mikuláš Mikolaj: Postavenie mesta v územnej samospráve, Karel Svoboda: Veřejná správa a správní právo, Josef Fiala – Petr Průcha: Živnostenský list versus správní řízení, Ilona Schelleová: Základní otázky správy soudnictví, Irena Píchová: Úřady práce, Soňa Skulová: Kritéria hodnocení veřejné správy v dnešním pohledu, Milana Hrušáková: Vývoj, současný stav a perspektivy orgánů

péče o děti, Ivo Telec: Státní správa ochrany průmyslového vlastnictví, Iveta Dixová – Jaromír Harvánek: Pravomoc a příslušnost soudů v USA, Michal Lamparter: Některé ústavní aspekty územní samosprávy, místní správy a místní politiky.

Karel SCHELLE